

«Затверджую»

Ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
професор **Наталія ФАЛЬКО**

16 березня 2026 р.

ВИТЯГ

із протоколу кафедрального наукового семінару
кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
від 16 березня 2026 р.

ПРИСУТНІ: зав. кафедри, канд. пед. наук, доц. Жейнова С. С., д-р. пед. наук, проф. Ляпунова В. А., д-р. пед. наук, проф. Житнік Т. С., канд. пед. наук, доц. Канарова О. В., канд. пед. наук, ст. викладач Солонська А. А., канд. пед. наук, ст. викладач Мільчевська Г. С., д-р. філософії, доц. Атрошенко Т. Ю., д-р. філософії, ст. викладач. Волік Н. М., ст. викладач Нижник Т. О., ст. викладач Батарейна І. О., викладач-стажист Негрій І. І.

Запрошенні: канд. псих. наук, доц. кафедри психології Гузь Н. В., д-р. пед. наук, проф. кафедри освітології та педагогіки мистецтва Воронка М. І., д-р. пед. наук, проф. кафедри початкової і спеціальної освіти Шевченко Ю. М. Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Головуюча засідання: зав. кафедри, канд. пед. наук, доц. Жейнова С. С.

Секретар: старший лаборант кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи Кривець О. О.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення основних наукових результатів дисертаційної роботи Негрій Ольги Іванівни «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, для її апробації та оцінки новизни, теоретичного і практичного значення.

СЛУХАЛИ:

Головуючу на кафедральному науковому семінарі, кандидата педагогічних наук, доцента Жейнову С.С., яка проінформувала що для обговорення на засіданні кафедри надана дисертація Негрій Ольги Іванівни «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Світлана Сергіївна надала основні відомості про дисертантку. Зазначила, що дисертаційну роботу виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького «Соціально-педагогічна підтримка особистості в умовах мінливого сьогодення» (державний реєстраційний номер № 0124U002623).

Тема дисертації затверджена Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 5 від 29.11.2022 року) та уточнена з подальшим затвердженням Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 2 від 25.09.2025 року).

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Ляпунова Валентина Анатоліївна.

Експерти: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Гузь Наталія Василівна; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи Жейнова Світлана Сергіївна.

1. Доповідь здобувачки.

Негрій О.І. у своїй доповіді обґрунтувала вибір теми, її актуальність визначила об'єкт, мету і завдання дослідження, виклав основні результати та положення, що виносяться на захист, охарактеризувала їх наукову новизну.

Дисертантка охарактеризувала стан проблеми педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій, а також педагогічного супроводу батьків або осіб, які їх замінюють, у питаннях навчання, виховання та розвитку дітей раннього віку; розкрила сутність авторських понять таких як «емоційний розвиток дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «педагогічний супровід родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій»; визначила та науково обґрунтувала теоретичні засади проблеми педагогічної підтримки дітей раннього віку та їхніх родин в умовах надзвичайних ситуацій в Україні та за її межами; встановила роль міжнародних організацій у забезпеченні педагогічної підтримки дітей раннього віку, зокрема UNICEF, UNHCR, UNESCO; здійснила ґрунтовний аналіз міжнародного досвіду педагогічної підтримки дітей раннього віку в умовах надзвичайних ситуацій та визначила можливості його адаптації в систему дошкільної освіти України; розробила та експериментально

перевірили методику педагогічної підтримки дітей раннього віку, які постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій, зокрема повномасштабної війни в Україні; узагальнила результати дослідження та розробила методичні рекомендації для батьків та осіб, які їх замінюють, спрямовані на стабілізацію емоційного стану дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій; розробила та впровадила два вибіркові освітні компоненти у практику освітньої діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького: «Педагогічна підтримка родин, постраждалих внаслідок воєнних дій», «Сучасна теорія та практика розвитку та виховання дитини раннього віку».

2. Запитання до здобувачки.

По завершенню доповіді Негрій О.І. було задано 7 запитань, на які дисертантка дала відповіді. Питання задавали: Воронка М.І. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та педагогіки мистецтва; Солонська А.А. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи; Житнік Т.С. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи; Канарова О.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи; Шевченко Ю.М. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової і спеціальної освіти.

3. Виступи експертів.

Кандидат педагогічних наук, доцент Жейнова Світлана Сергіївна зазначила, що обрана аспіранткою проблема є актуальною в наш час та набуває ще більшого значення для сучасних педагогів ЗДО, що зумовлено посиленням ролі держави у формуванні та оновленні нормативно-правової бази, а також упровадженням ефективних механізмів захисту прав дитини та підтримки родини. Проте аналіз сучасної української педагогічної практики в сфері дошкільної освіти засвідчує наявність суттєвого розриву між задекларованими нормативно-правовими документами та реальними механізмами їх практичної реалізації в умовах надзвичайних ситуацій. На основі ґрунтовного аналізу наукової літератури Ольгою Іванівною ураховано недостатню теоретичну розробку і практичну потребу у вирішенні визначеної проблеми. Тема дисертації Негрій О.І. відповідає науковій формулі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Основні наукові результати дисертації відображають особистий внесок автора в її досягненнях. У вступі обґрунтовано актуальність теми, проаналізовано загальний стан проблеми на сучасному етапі розвитку освіти.

Науковий апарат дослідження визначено на належному рівні, об'єкт і предмет дослідження сформульовані згідно з існуючими вимогами, визначено мету і завдання дослідження. У вступі відображені також теоретичні і методичні основи дослідження, наукова новизна та практичне

значення роботи, подано відомості про апробацію і впровадження отриманих результатів. У роботі використано комплекс методів дослідження, які є доцільними:

- теоретичні: вивчення, аналіз і систематизація філософської, соціально-педагогічної, психолого-педагогічної та методичної літератури для обґрунтування понятійного поля дослідження; абстрагування; узагальнення отриманої інформації;

- емпіричні: активні та інтерактивні методи навчання (тренінги, лекції, презентації) аналіз та синтез; діагностичні (бесіди, опитування, тестування), обсерваційні (пряме й опосередковане педагогічне спостереження) для визначення стану досліджуваної проблеми; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний та контрольний етапи) для визначення позитивної динаміки педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій для стабілізації їх емоційного стану.

- статистичні: методи математичної статистики (кутовий коефіцієнт Фішера).

Наукова новизна визначена в роботі досить ґрунтовно, адже:

уперше розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально апробовано авторську методика педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій; *обґрунтовано* теоретичні засади й організаційно-методичні особливості (педагогічні умови, принципи, методи, прийоми та засоби) надання педагогічної підтримки дітям, постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій та виявлено їх реалізацію в межах проекту «Підтримка раннього розвитку дітей-біженців з України у надзвичайній ситуації» («Emergency Early Childhood Development Support for Ukrainian Refugees», ECDUR) за підтримки UNICEF та EASPD та в практиці закладів дошкільної освіти України; *проаналізовано* особливості емоційного стану дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій та на основі виділених критеріїв та показників прояву визначено їх рівні; *здійснено* комплексне науково-педагогічне дослідження емоційного стану дітей раннього віку та їх батьків або осіб, які їх замінюють, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій, зокрема повномасштабної війни в Україні, які перебувають у стані підвищеної психоемоційної вразливості та потребують нагальної педагогічної підтримки й педагогічного супроводу з боку фахівців/сімейних консультантів; *виокремлено* складові роботи з батьками або особами, які їх замінюють та громадськими організаціями (на основі досвіду роботи в Польщі, Румунії та Україні) для виявлення дітей раннього віку та їх родин, які потребують педагогічної підтримки та супроводу.

уточнено понятійно-категоріальний апарат, зокрема, зміст понять «ранній вік», «діти раннього віку», «емоційний розвиток», «педагогічна підтримка», «педагогічна підтримка родин», «сімейно-орієнтований підхід до родин», «емоційний розвиток дитини раннього віку, яка постраждала

внаслідок надзвичайної ситуації», «педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «педагогічний супровід родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «надзвичайна ситуація», які стали основою наукового дослідження.

подальшого розвитку набуло забезпечення педагогічного супроводу родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій у питаннях раннього розвитку дітей, що передбачає інформаційну, емоційну, соціальну та психологічну підтримку; інтеграція отриманого досвіду роботи, здобутого в Польщі та Румунії, у вітчизняну систему дошкільної освіти; впровадження у практику розробленої методики педагогічної підтримки дітей раннього віку та педагогічного супроводу родин у закладах дошкільної освіти України; *наповнення* переносного «Українського рюкзака підтримки» (анг. «Ukrainian Support Backpack») матеріалами й методичними рекомендаціями для роботи з дітьми раннього віку (на основі досвіду Філіппін «Big Blue Bag») та його використання в ЗДО.

Практичне значення дослідження полягає у розробці:

– методики педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій в Україні, що складалася з трьох взаємопов'язаних етапів: підготовка фахівців/сімейних консультантів (етап 1); робота з батьками або особами, які їх замінюють (етап 2); робота з дітьми раннього віку (етап 3);

– методичних рекомендацій для батьків та осіб, які їх замінюють, щодо стабілізації емоційного стану дитини раннього віку, постраждалої внаслідок надзвичайних ситуацій;

– двох вибіркового освітніх компонентів, впроваджених в практику освітньої діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького: «Педагогічна підтримка родин, постраждалих внаслідок воєнних дій» (2023-2024 н.р.; 2025-2026 н.р.) та «Сучасна теорія та практика розвитку та виховання дитини раннього віку» (2024-2025 н.р.).

Загальні висновки дисертації є такими, що відображають основні положення дисертаційного дослідження.

Публікації. Основні положення і висновки дисертаційної роботи висвітлено в 20 публікаціях (15 одноосібних), із них: 9 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному періодичному виданні, 6 – апробаційного характеру, 4 – додатково відображають результати дослідження.

Жейнова С.С. зазначила, що цінним в роботі Негрій О.І. є аналіз та порівняння міжнародних практик педагогічної підтримки дітей раннього віку в умовах надзвичайних ситуацій та їх адаптації у вітчизняну систему дошкільної освіти України.

Експертиза роботи (у т.ч. щодо відповідності спеціальності 012 Дошкільна освіта) та перевірка відповідності її оформлення чинним стандартам дає підстави для наступних зауважень та побажань:

1. Рекомендується перевірити додатки дисертації та видалити або скоротити інформацію, яка дублює основний текст роботи. Доцільним є виділення матеріалів додатків у окремий методичний посібник, наприклад: «Методики педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», що дозволить підвищити практичну цінність роботи та полегшити використання методичних матеріалів у професійній діяльності педагогів.

2) Деякі таблиці в розділі експериментальної перевірки містять великий обсяг числової інформації, що ускладнює сприйняття результатів. Доцільно перенести детальні дані в додатки, а в основному тексті залишити їх опис із посиланням на конкретний додаток та сторінку.

Висловлені зауваження та побажання не впливають на загальний позитивний висновок щодо проведеного дослідження, не знижують його наукової, практичної цінності і можуть бути предметом наукової дискусії.

Дисертація Негрій О.І. представляє собою оригінальне, самостійне наукове дослідження, яке має наукову новизну, теоретичне та практичне значення і безсумнівну цінність для розробки й вирішення педагогічних проблем.

При врахуванні зазначених зауважень та побажань дисертаційне дослідження Негрій Ольги Іванівни на тему «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії може бути рекомендоване до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Кандидат психологічних наук, доцент **Гузь Наталія Василівна** повідомила, що актуальність обраної дисертанткою теми дослідження зумовлена сучасними соціальними викликами, пов'язаними з поширенням надзвичайних ситуацій різного походження, зокрема воєнних дій, вимушеного переміщення населення, втрати безпечного життєвого середовища, що особливо гостро позначається на емоційному стані дітей раннього віку. У цьому контексті особливої ваги набуває педагогічна підтримка дітей раннього віку, як цілісний, науково обґрунтований процес, спрямований на збереження психоемоційного здоров'я дітей раннього віку, відновлення базового почуття безпеки та створення сприятливого освітнього середовища. Водночас аналіз сучасних наукових джерел свідчить про недостатню розробленість саме педагогічних механізмів підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій, що підтверджує актуальність обраної теми.

Авторкою підкреслено, що проблема педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій залишається недостатньо систематизованою. Наголошує, що на сьогоднішній день наявний суттєвий розрив між задекларованими нормативно-правовими документами та реальними механізмами їх практичної реалізації в умовах надзвичайних ситуацій. Зокрема, станом на початок 2026 року в Україні

відсутня єдина, законодавчо затверджена та уніфікована дорожня карта дій педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у разі надзвичайних ситуацій різного характеру, а також відсутня цілісна, стандартизована та науково обґрунтована методика надання педагогічної підтримки дітям раннього віку та педагогічного супроводу їхніх родин в умовах надзвичайних ситуацій, що і стало підставою для визначення теми дисертаційного дослідження.

Подане дисертаційне дослідження входить до тематичного плану й становить частину наукового змісту науково-дослідної роботи кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Достовірність та наукова новизна. На нашу думку, актуальність досліджуваної проблеми, її теоретико-методологічна основа, теоретична та практична значущість одержали в дисертації достатню конкретизацію. Достовірність отриманих дисертанткою результатів забезпечується також використанням на різних етапах науково-дослідної роботи методів: теоретичних – вивчення, аналіз і систематизація філософської, соціально-педагогічної, психолого-педагогічної та методичної літератури для обґрунтування понятійного поля дослідження; абстрагування; узагальнення отриманої інформації; емпіричних – активні та інтерактивні методи навчання (тренінги, лекції, презентації) аналіз та синтез; діагностичні (бесіди, опитування, тестування), обсерваційні (пряме й опосередковане педагогічне спостереження) для визначення стану досліджуваної проблеми; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний та контрольний етапи) для визначення позитивної динаміки педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій для стабілізації їх емоційного стану; статистичних – методи математичної статистики для обробки отриманих результатів.

Автором сформульовано мету, відповідно до мети визначені завдання, об'єкт і предмет дослідження.

Наукова новизна дослідження, як зазначається дисертанткою, полягає в тому, що:

уперше розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально апробовано авторську методичку педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій; *обґрунтовано* теоретичні засади й організаційно-методичні особливості (педагогічні умови, принципи, методи, прийоми та засоби) надання педагогічної підтримки дітям, постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій та виявлено їх реалізацію в межах проєкту «Підтримка раннього розвитку дітей-біженців з України у надзвичайній ситуації» («Emergency Early Childhood Development Support for Ukrainian Refugees», ECDUR) за підтримки UNICEF та EASPD та в практиці закладів дошкільної освіти України; *проаналізовано* особливості емоційного стану дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій та на основі виділених критеріїв та показників прояву визначено їх рівні; *здійснено* комплексне науково-педагогічне дослідження емоційного стану

дітей раннього віку та їх батьків або осіб, які їх заміняють, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій, зокрема повномасштабної війни в Україні, які перебувають у стані підвищеної психоемоційної вразливості та потребують нагальної педагогічної підтримки й педагогічного супроводу з боку фахівців/сімейних консультантів; *виокремлено* складові роботи з батьками або особами, які їх заміняють та громадськими організаціями (на основі досвіду роботи в Польщі, Румунії та Україні) для виявлення дітей раннього віку та їх родин, які потребують педагогічної підтримки та супроводу.

уточнено понятійно-категоріальний апарат, зокрема, зміст понять «ранній вік», «діти раннього віку», «емоційний розвиток», «педагогічна підтримка», «педагогічна підтримка родин», «сімейно-орієнтований підхід до родин», «емоційний розвиток дитини раннього віку, яка постраждала внаслідок надзвичайної ситуації», «педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «педагогічний супровід родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «надзвичайна ситуація», які стали основою наукового дослідження.

подальшого розвитку набуло забезпечення педагогічного супроводу родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій у питаннях раннього розвитку дітей, що передбачає інформаційну, емоційну, соціальну та психологічну підтримку; інтеграція отриманого досвіду роботи, здобутого в Польщі та Румунії, у вітчизняну систему дошкільної освіти; впровадження у практику розробленої методики педагогічної підтримки дітей раннього віку та педагогічного супроводу родин у закладах дошкільної освіти України; *наповнення* переносного «Українського рюкзака підтримки» (анг. «Ukrainian Support Backpack») матеріалами й методичними рекомендаціями для роботи з дітьми раннього віку (на основі досвіду Філіппін «Big Blue Bag») та його використання в ЗДО.

Практичне значення дослідження полягає у розробці:

– методики педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій в Україні, що складалася з трьох взаємопов'язаних етапів: підготовка фахівців/сімейних консультантів (етап 1); робота з батьками або особами, які їх заміняють (етап 2); робота з дітьми раннього віку (етап 3);

– методичних рекомендацій для батьків та осіб, які їх заміняють, щодо стабілізації емоційного стану дитини раннього віку, постраждалої внаслідок надзвичайних ситуацій;

– двох вибіркових освітніх компонентів, впроваджених в практику освітньої діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького: «Педагогічна підтримка родин, постраждалих внаслідок воєнних дій» (2023-2024 н.р.; 2025-2026 н.р.) та «Сучасна теорія та практика розвитку та виховання дитини раннього віку» (2024-2025 н.р.).

Позитивного схвалення заслуговує опрацювання джерельної бази (291 позиція, із них 92 – іноземною мовою), що обґрунтовує належний рівень

опрацювання стану обраної проблеми. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію та обговорювалися понад 33 міжнародних/всеукраїнських науково-практичних конференціях. Результати дослідження оприлюднені у 20 публікаціях (15 одноосібних), із них: 9 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному періодичному виданні, 6 – апробаційного характеру, 4 – додатково відображають результати дослідження.

Щодо зауважень та рекомендацій: у процесі підготовки до представлення дисертанткою результатів дослідження на кафедрі були надані певні зауваження та рекомендації, що були частково враховані дисертанткою. Разом з тим, залишаються питання, які носять дискусійний характер і потребують уточнення, а саме:

1. Основний текст дисертації місцями містить надмірно великий обсяг теоретичного матеріалу, що ускладнює сприйняття викладу та концентрованість основного змісту. Доцільним є часткове скорочення теоретичних розділів або перенесення частини оглядового матеріалу до додатків, що сприятиме підвищенню структурної чіткості та наукової концентрації роботи.

2. Авторка зазначає про використання адаптованих і модифікованих діагностичних методик. Водночас у роботі доцільно було б більш детально описати процедуру їх адаптації та модифікації з урахуванням специфіки вибірки та завдань дослідження.

3. У тексті дисертаційної роботи трапляються окремі технічні, стилістичні та редакційні неточності, які не впливають на загальний зміст і наукову цінність дослідження.

Висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Дисертаційне дослідження Негрій Ольги Іванівни на тему «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії може бути рекомендоване до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

З характеристикою здобувачки виступила наукова керівниця **Ляпунова Валентина Анатоліївна**, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи. Вона зазначила, що Ольга Негрій має багатий професійний досвід навчання дітей раннього та дошкільного віку, міжнародній роботі, тому вирішила присвятити своє дисертаційне дослідження актуальній тематиці педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій та адаптацію кращих світових практик в українському контексті.

Упродовж навчання в аспірантурі Негрій О.І. доповнила свій багатий професійний досвід теоретичними знаннями, розширила діапазон науково-дослідницьких умінь, універсальних навичок і компетентностей, необхідних для продукування нових ідей, розв'язання теоретичних і практичних завдань

у галузі освіти, здійснила самостійне наукове дослідження, продемонструвала розвинене системне і критичне мислення, свою дослідницьку позицію, вміння створювати, теоретично обґрунтовувати й експериментально перевіряти ефективність авторської методики.

У процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану здобувачка продемонструвала уміння ставити й вирішувати складні наукові завдання, застосовувати інструментарій для здійснення наукових досліджень, використовувати кількісні і якісні методи дослідження, стратегічне мислення, здійснювати комунікацію з цільовою аудиторією, поширювати набутий досвід, що дозволило їй цілісно й послідовно представляти результати наукового дослідження на локальному, національному та міжнародному рівнях, оприлюднювати їх у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях, обґрунтовувати та відстоювати власну наукову позицію.

Ляпунова В.А. зазначила, що дисертація Негрій Ольги Іванівни «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій» є завершеним, комплексним дослідженням, яке містить низку нових підходів, уточнення педагогічних термінів, узагальнень, що мають велике практичне та теоретичне значення та відповідає вимогам до робіт такого рівня.

В обговоренні взяли участь:

Воровка Маргарита Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри освітології та педагогіки мистецтва зазначила, що актуальність, теоретичне та особливо практичне значення дисертаційної роботи не викликають сумнівів. На її думку, подана дисертаційна робота вирізняється високим рівнем наукової новизни, а також має важливе значення не лише для вітчизняної системи дошкільної освіти, але й для міжнародної науково-педагогічної спільноти, оскільки в ній представлено унікальний досвід педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій, зокрема в умовах повномасштабної війни в Україні.

Маргарита Іванівна підкреслила, що дисертаційне дослідження характеризується цілісністю, логічністю та системністю викладу матеріалу, відображає завершений науковий пошук і містить обґрунтовані результати, які заслуговують на подальше впровадження в освітню практику, а також на правовий захист авторських напрацювань.

Окремо було наголошено, що в умовах воєнного часу, починаючи з 2022 року, спостерігалися певні зниження активності наукових досліджень, однак дисертантка обрала складну й соціально значущу проблему та успішно реалізувала дослідження у тісній взаємодії з науковим керівником – доктором педагогічних наук, професором Ляпуновою В.А.

Підсумовуючи виступ, Воровка М.І. зазначила, що дисертаційна робота Негрій Ольги Іванівни відповідає встановленим вимогам до наукових досліджень на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеною, самостійною науковою працею, результати якої мають наукову новизну,

теоретичну та практичну цінність, і може бути рекомендована до розгляду Вченою радою університету з подальшим поданням до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Житнік Тетяна Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи, висловила підтримку дисертаційної роботи Негрій О.І. та зазначила, що у співпраці з науковим керівником дисертантці вдалося розробити авторську методику педагогічної підтримки дітей раннього віку, яка продемонструвала свою результативність у процесі експериментальної перевірки.

Вона підкреслила, що важливим здобутком дослідження є не лише спрямованість на дітей раннього віку, а й надання педагогічної підтримки їхнім батькам або особам, які їх замінюють, зокрема через організацію педагогічного супроводу родин. Особливе враження справило широке міждисциплінарне залучення фахівців: педагогів, психологів, соціальних працівників, а також лідерів батьківських груп взаємопідтримки, що дозволило розширити коло учасників дослідження та забезпечити ефективну апробацію розробленої методики.

На завершення Житнік Т.С. зазначила, що дисертація загалом справила позитивне враження за рівнем представлення результатів дослідження. Авторка продемонструвала ґрунтовну обізнаність із досліджуваною проблематикою та належний рівень наукової підготовки. У підсумку вона висловила підтримку дисертаційній роботі та рекомендувала її до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Шевченко Юлія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової та спеціальної освіти, зазначила, що підтримує подану дисертаційну роботу та позитивно оцінює отримані наукові результати. Особливу зацікавленість у неї викликали можливості практичного використання результатів дослідження, зокрема перспективи їх подальшого впровадження в освітній процес роботи з дітьми середнього дошкільного віку. Вона підкреслила, що запропонована авторська методика має значний потенціал до адаптації та масштабування, а її окремі положення можуть бути інтегровані у зміст освітніх програм закладів дошкільної освіти, а також використані у підготовці майбутніх педагогів.

Шевченко Ю.М. відзначила логічність структури дисертаційного дослідження, послідовність викладу матеріалу, належний рівень узагальнення теоретичних положень і їх підтвердження результатами експериментальної роботи.

На завершення вона зазначила, що дисертація відповідає встановленим вимогам, а її результати мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, у зв'язку з чим робота може бути рекомендована до захисту.

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне
значення результатів дисертації Негрій Ольги Іванівни
«Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок
надзвичайних ситуацій»
представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта»

Актуальність теми дослідження. Вибір теми зумовлений необхідністю професійної та педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій. В умовах сучасних соціальних викликів, зокрема воєнних дій, вимушеного переміщення населення, руйнування інфраструктури та інших кризових явищ, значна кількість дітей раннього віку зазнає впливу стресових подій, що негативно позначається на їх емоційному стані, психічному благополуччі та подальшому розвитку.

Ранній вік є сенситивним періодом розвитку особистості дитини, коли формуються базові емоційні реакції, відчуття безпеки та довіри до світу. Саме тому надзвичайно важливого значення набуває організація цілеспрямованої педагогічної підтримки, спрямованої на стабілізацію емоційного стану дітей, створення безпечного освітнього середовища та налагодження ефективної взаємодії між педагогами, батьками або особами, які їх замінюють та дитиною.

Вразливість дітей раннього віку у складних соціальних і кризових умовах зумовила посилення ролі держави у формуванні системи захисту прав дитини та підтримки родини. У законодавчій та нормативно-правовій площині це проявляється у положеннях Конституції України, Сімейного кодексу, Законів України «Про охорону дитинства», «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» та інших документах, які встановлюють правові рамки для забезпечення безпеки, розвитку та підтримки дітей і родин. Крім того, нормативно-правові акти уряду і методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України («Методичні рекомендації щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дій правового режиму воєнного стану»; «Щодо здійснення заходів захисту вихованців під час освітнього процесу в умовах воєнного стану та надзвичайної ситуації»; «План дій вихователя закладу дошкільної освіти у випадку надзвичайної ситуації») визначають порядок організації освітнього процесу та заходи захисту дітей у кризових ситуаціях, включно з періодом правового режиму воєнного стану, що дозволяє закладам дошкільної освіти реагувати на надзвичайні ситуації з урахуванням потреб дітей раннього віку.

Вибір теми дослідження зумовлений наявними протиріччями між:

– наявністю науково обґрунтованих і нормативно визначених підходів до організації розвитку дітей раннього віку та відсутністю цілісної системи педагогічної підтримки дітей і педагогічного супроводу їх родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій;

– наявністю міжнародного досвіду ефективних методик підтримки розвитку дітей раннього віку та фрагментарністю їх впровадження у вітчизняній практиці;

– потребою у системному педагогічному супроводі дитини і родини в умовах надзвичайних ситуацій та недостатнім рівнем методичного забезпечення та недостатньою підготовленістю педагогів до роботи в умовах надзвичайних ситуацій;

– наявністю науково обґрунтованих методик оцінювання розвитку та емоційного стану дітей раннього віку та відсутністю їх системного й комплексного використання у практиці педагогічної підтримки.

Відтак, актуальність проблеми, її соціальна значущість, відсутність комплексного підходу до педагогічної підтримки дітей раннього віку в умовах надзвичайних ситуацій та необхідність подолання ідентифікованих протиріч зумовили вибір теми дисертаційної роботи – «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій».

Достовірність та наукова новизна.

Достовірність і обґрунтованість отриманих результатів забезпечується методологічною виваженістю дослідження, використанням комплексу взаємодоповнюваних теоретичних і емпіричних методів, адекватних меті, завданням та предмету дослідження, а також репрезентативністю вибірки й тривалістю педагогічного експерименту.

Достовірність висновків підтверджується системним аналізом наукових джерел, статистичною обробкою експериментальних даних, узгодженістю отриманих результатів із сучасними теоретичними положеннями педагогіки та методики, а також можливістю їх відтворення в аналогічних освітніх умовах.

Аналіз результатів дисертаційного дослідження засвідчує, що автором отримано нові науково обґрунтовані положення, які розширюють і поглиблюють уявлення про педагогічну підтримку дітей раннього віку та відповідають вимогам до наукової новизни.

Вони полягають у тому, що:

уперше розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально апробовано авторську методику педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій; *обґрунтовано* теоретичні засади й організаційно-методичні особливості (педагогічні умови, принципи, методи, прийоми та засоби) надання педагогічної підтримки дітям, постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій та виявлено їх реалізацію в межах проекту «Підтримка раннього розвитку дітей-біженців з України у

надзвичайній ситуації» («Emergency Early Childhood Development Support for Ukrainian Refugees», ECDUR) за підтримки UNICEF та EASPD та в практиці закладів дошкільної освіти України; *проаналізовано* особливості емоційного стану дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій та на основі виділених критеріїв та показників прояву визначено їх рівні; *здійснено* комплексне науково-педагогічне дослідження емоційного стану дітей раннього віку та їх батьків або осіб, які їх замінюють, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій, зокрема повномасштабної війни в Україні, які перебувають у стані підвищеної психоемоційної вразливості та потребують нагальної педагогічної підтримки й педагогічного супроводу з боку фахівців/сімейних консультантів; *виокремлено* складові роботи з батьками або особами, які їх замінюють та громадськими організаціями (на основі досвіду роботи в Польщі, Румунії та Україні) для виявлення дітей раннього віку та їх родин, які потребують педагогічної підтримки та супроводу.

уточнено понятійно-категоріальний апарат відповідно до об'єкту дослідження, зокрема, зміст понять «ранній вік», «діти раннього віку», «емоційний розвиток», «педагогічна підтримка», «педагогічна підтримка родин», «сімейно-орієнтований підхід до родин», «емоційний розвиток дитини раннього віку, яка постраждала внаслідок надзвичайної ситуації», «педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «педагогічний супровід родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій», «надзвичайна ситуація», які стали основою наукового дослідження.

подальшого розвитку набуло забезпечення педагогічного супроводу родин, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій у питаннях раннього розвитку дітей, що передбачає інформаційну, емоційну, соціальну та психологічну підтримку; інтеграція отриманого досвіду роботи, здобутого в Польщі та Румунії, у вітчизняну систему дошкільної освіти; впровадження у практику розробленої методики педагогічної підтримки дітей раннього віку та педагогічного супроводу родин у закладах дошкільної освіти України; *наповнення* переносного «Українського рюкзака підтримки» (анг. «Ukrainian Support Backpack») матеріалами й методичними рекомендаціями для роботи з дітьми раннього віку (на основі досвіду Філіппін «Big Blue Bag») та його використання в ЗДО.

Практичне значення дослідження полягає у розробці:

– методики педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій в Україні, що складалася з трьох взаємопов'язаних етапів: підготовка фахівців/сімейних консультантів (етап 1); робота з батьками або особами, які їх замінюють (етап 2); робота з дітьми раннього віку (етап 3);

– методичних рекомендацій для батьків та осіб, які їх замінюють, щодо стабілізації емоційного стану дитини раннього віку, постраждалої внаслідок надзвичайних ситуацій;

– двох вибіркових освітніх компонентів, впроваджених в практику освітньої діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького: «Педагогічна підтримка родин, постраждалих внаслідок воєнних дій» (2023-2024 н.р.; 2025-2026 н.р.) та «Сучасна теорія та практика розвитку та виховання дитини раннього віку» (2024-2025 н.р.).

Публікації. Зміст і результати дисертаційної роботи висвітлено в 20 наукових публікаціях, з яких: одна у виданні, яке включено до наукометричних баз Web of Science та Scopus; дев'ять – у фахових виданнях, шість публікацій апробаційного характеру, чотири – у матеріалах конференцій.

Список публікацій здобувача в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

У виданнях, які включені до наукометричних баз Web of Science та Scopus

1. Olha Nehrii, Kateryna Kruty, Iryna Desnova, Larysa Zdanevych & Ivan Konovalchuk (2025). Models of Pedagogical Support for Early and Preschool-Aged Children Affected by Emergencies: Global Perspectives and Adaptation for Ukraine. *Journal of Curriculum and Teaching*, Vol. 14, No. 1, 283-301. <https://doi.org/10.5430/jct.v14n1p283> (Scopus).

Статті у наукових фахових виданнях України

2. Негрій О. І. (2022). Проблеми і перспективи раннього втручання в Україні. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, Вип. 3. (Ч .2), 273-281. <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2022-3-50-273-281>

3. Негрій О. І. (2022). Специфіка сімейно-орієнтованого підходу до родин з питань раннього дошкільного віку дітей в умовах надзвичайних ситуацій. *Науковий вісник МДПУ імені Богдана Хмельницького*, 2(29): Науковий вісник. Серія: Педагогіка, 170-176. <https://doi.org/10.33842/22195203-2023-29-170-176>

4. Негрій О. І., Ляпунова В. А. (2023). Роль родини у вихованні толерантності дитини раннього віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова. Випуск 91. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 155-160. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.32>*

5. Негрій О. І. (2023). Моральне виховання дітей раннього віку засобами сучасної української художньої літератури в умовах війни. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра*

Довженка, Вип. 3(53), 287-292. <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2023-3-53-287-292>

6. Негрій О. І., Ляпунова В. А. (2024). Використання ESO-MAPS для розуміння сильних сторін та ресурсів родини постраждалої внаслідок надзвичайної ситуації. Науковий вісник МДПУ імені Богдана Хмельницького. Науковий вісник. Серія: Педагогіка. 1(32), 55-61. <https://doi.org/10.33842/22195203-2024-1-32-55-61>

7. Негрій О. І. (2024). Засоби емоційного розвитку дітей раннього віку, які постраждали від воєнних дій в Україні. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова. Київ: Видавничий дім «Гельветика». Випуск 128, 78-86. <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-158.2024.08>

8. Негрій О. І. (2024). Підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми раннього віку в умовах надзвичайних ситуацій. Науковий вісник МДПУ ім. Б. Хмельницького. Науковий вісник. Серія: Педагогіка. 2(33), 272-280. <https://doi.org/10.33842/22195203-2024-2-33-272-280>

9. Негрій О. І. (2025). Педагогічне супроводження дитини раннього віку постраждалої внаслідок надзвичайної ситуації: принципи та механізми. Наукове електронне видання «Освітологічний дискурс», Том 51 № 4, 16-25. <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.4.2>

10. Негрій О. І. (2025). Early childhood as a strategic stage of development: scientific basis and pedagogical vectors. Journal of Zhytomyr Ivan Franko State University. Pedagogical Sciences. №. 4(123), 32-46. [https://doi.org/10.35433/pedagogy.4\(123\).2025.3](https://doi.org/10.35433/pedagogy.4(123).2025.3)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

11. Негрій О. І. (2022). Особливості педагогічної підтримки родин постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій з питань раннього розвитку дітей. Електронний збірник наукових праць ЗОІППО – № 4(51). Режим доступу: <https://surl.li/qbsqkp>

12. Негрій О. І. (2023). Формування педагогічної культури батьків дітей раннього дошкільного віку. Південноукраїнські наукові студії. Програма та матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених із міжнародною участю, Одеса. С. 147-152.

13. Негрій О. І. (2023). Генезис і сучасний стан надання послуги раннього втручання дітям дошкільного віку в Україні та країнах ЄС в умовах гуманітарної кризи та переміщення. Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої 100-річчю Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, Запоріжжя-Мелітополь, 23-24 червня 2023. С. 84-91.

14. Негрій О. І. (2024). Професійне вигорання педагогів в надзвичайних умовах: виклики та перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта та наука крізь виклики сьогодення», Запоріжжя, 15-17 травня 2024 р. Електронний збірник наукових праць ЗОППО, № 1 (56). Режим доступу: <https://surl.li/cdzzki>

15. Негрій О. І. (2024). Міжнародні підходи до педагогічної підтримки дітей раннього віку, постраждалих від надзвичайних ситуацій: перспективи європейської співпраці. Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Запоріжжя-Мелітополь, 27-28 червня 2024 р. Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького. С. 77-82.

16. Негрій О. І. (2024). Педагогічна підтримка дітей раннього віку в розвивальному середовищі: особливості та підходи. Освіта сьогодення: життєтворчість як основа національного відродження та єдності (до 30-річчя заснування наукової школи педагогіки та психології життєтворчості особистості, 75-річчя з дня народження Івана Гнатовича Єрмакова та 100-річчя з дня народження Лідії Василівни Сохань): зб. тез доп. Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 17 жовтня 2024 року) за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії. С. 449-451.

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації

17. Негрій О. І. (2023). Використання цифрових платформ для організації педагогічного консультування онлайн батьків з питань розвитку дітей дошкільного віку. Педагогічні науки та освіта: збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Вип. XLII–XLIII, Запоріжжя: СТАТУС. С. 105-112.

18. Негрій О. І., Ляпунова В. А. (2023). Формування толерантності у дітей раннього віку в умовах воєнного стану. Наша школа: науково-практичні студії: наук. журн.. Засновник Комунал. заклад вищ. Освіти «Одес. акад. неперервної освіти» Одес. обл. ради; гол. ред. Л. Кирилівна Задорожна. Одеса: [б. в.], № 2 (2). С. 43-52.

19. Негрій О. І. (2024). Використання Арттерапії як методу психологічної допомоги дітям раннього та дошкільного віку, постраждалих внаслідок воєнних дій. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-теоретичні засади та практичні аспекти осучаснення освітньої діяльності: міждисциплінарний підхід». Електронний збірник наукових праць ЗОППО, Випуск №3(58) Режим доступу: <https://surl.li/cc/skzzwl>

20. Негрій О. І., Кірова Д. О. (2025). Мовленнєві порушення у дітей як наслідок несприятливих соціальних чинників. Наука сьогодення: від досліджень до стратегічних рішень: матеріали IX Міжнародної студентської наукової конференції, м. Чернігів, 10 жовтня, 2025 рік. ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп». С. 53-55.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дисертаційної роботи обговорювались на семінарах, курсах підвищення кваліфікації, форумах, вебінарах та науково-практичних конференціях різного рівня:

міжнародних: «Неперервна освіта нового сторіччя: виклики і пріоритети» (Запоріжжя, 2022); «Role of science and education in sustainable development» (Katowice, 2023); «Освіта та наука крізь виклики сьогодення» (Запоріжжя, 2023); «Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України» (Запоріжжя-Мелітополь, 2023); «Духовно-моральне виховання дітей і молоді в сучасному освітньому просторі: вітчизняний та зарубіжний досвід» (Переяслав, 2023); «Педагогіка мистецтва для збереження і розвитку психічного і фізичного здоров'я та культурного зростання особистості впродовж життя» (Запоріжжя, 2023); «Innovative technologies in preschool education» (Latvia-Turkey-Poland, 2024); «Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України» (Запоріжжя-Мелітополь, 2024); «Створення всесвітнього співтовариства миру через міжрегіональне співробітництво» (онлайн 10-та річниця Саміту миру HWPL в Україні, 2024); «Освіта сьогодення: життєтворчість як основа національного відродження та єдності» (Запоріжжя, 2024); «Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності» (Запоріжжя, 2024); «Педагогіка мистецтва для збереження і розвитку психічного і фізичного здоров'я та культурного зростання особистості впродовж життя» (Запоріжжя, 2024); «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (Хмельницький, 2025); «Developing Future Educators' Digital Competence Through Introducing Robotics into Curriculum» (EduRob, Україна, 2025-2026); «Партнерство заради прогресу: від кризового реагування до стратегічного партнерства» (проект ЄС UNITY4COMMUNITY, Київ, 2025); «Формування зв'язків для національних мирних ініціатив: створення програми «Узаконимо мир (LP)» під проводом громадян» (онлайн 9-та річниця проголошення Декларації миру і припинення війн, 2025); «Inclusion, Social Responsibility and Entrepreneurship. Social Innovations for Community Development and Youth Engagement» Jean Monnet Centre of Excellence ESSIE RASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH-UA-COE (онлайн, 2025); «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (Хмельницький, 2025); «Science in the Context of Modern Challenges and Prospects» (Netherlands, 2025); «Соціально-емоційна культура учасників та учасниць освітнього процесу» (Слов'янськ-Дніпро, 2025); «Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України» (Запоріжжя, 2025); «Innovative approaches to teacher training and professional development» (Київ, 2025); «Наука сьогодення: від досліджень до стратегічних рішень» (Чернігів, 2025); «Освіта, наука, інновації: людський капітал у повоєнному відродженні України» (Київ, 2025).

всеукраїнських: «Наука, освіта, технології і суспільство: нові дослідження і перспективи» (Полтава, 2022); «Південноукраїнські наукові студії» (Одеса, 2022); «Ніч молодіжної науки – 2023 в умовах війни» (Україна, 2023); «День Ментального здоров'я» (UNICEF, МОН України, 2023); «Ніч молодіжної науки – 2024 в умовах війни» (Україна, 2024); «Науково-теоретичні засади та практичні аспекти осучаснення освітньої діяльності: міждисциплінарний підхід» (Запоріжжя, 2024); «Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору» (Хмельницький, 2024); «Науково-теоретичні засади та практичні аспекти осучаснення освітньої діяльності: міждисциплінарний підхід» (Запоріжжя, 2024); «Дошкільна освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору» (Глухів, 2025); «Міждисциплінарний діалог: Молодь. Наука. Інновації» (Запоріжжя, 2025); «Інновації в освіті та науці: від ідеї до втілення» (Запоріжжя, 2025).

науково-практичних форумах: «Features and vectors of the European preschool education system» (Ukraine-Slovakia, 2022); «Art online Bridge» (Україна-Словаччина-Німеччина, 2023); «Наука для молоді – 2024» (Запоріжжя, 2024); всеукраїнський форум молодіжної роботи «Об'єднані світлом» (Київ, 2024); «Дні освітнього лідерства» (Запоріжжя, 2025); «Наука для молоді – 2025» (Запоріжжя, 2025); «Мова гідності: створюємо Державний стандарт безбар'єрної мови» (Київ, 2026); *інтернет-конференціях:* «Світ наукових досліджень. Випуск 23» (Україна-Польща, 2023); «Актуальні проблеми дошкільної освіти: виклики та пріоритети» (Глухів, 2023); «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти» в рамках проєктів програми Еразмус+Модуль Jean Monnet (Вінниця, 2024); «Unity art project Melitopol. Українські мистецькі Сорочинці» (Україна-Німеччина, 2024); «Актуальні проблеми дошкільної освіти: реалії та перспективи» (Глухів, 2025).

науково-методичних та практичних семінарах: «Формування культури батьківства у взаємодії дошкільного закладу з сім'єю» (Запоріжжя, 2023); «Змішана та дистанційна освіта і взаємодія з батьками в ЗДО: досвід запровадження і створення цифрового методичного забезпечення» (Запоріжжя, 2023); «Всеукраїнський фаховий семінар із забезпечення якості вищої освіти за спеціальністю А2/012 «Дошкільна освіта»» (Київ, 2025); «Розвиток інклюзивного освітнього середовища на основі студенто-орієнтованого підходу в умовах надзвичайних ситуацій» (онлайн, Програми ЄС Еразмус+ HERE team, 2025).

програмах підвищення кваліфікації: training of «Trainers emergency early childhood development support for Ukrainian refugees», «Trainers on peer support group facilitation» (UNICEF, EASPD, 2022); «Об'єднані та непереможні» (mini-EdCamp Melitopol, 2023); «PSEA» (UNICEF, 2023); «Child Safeguarding Training» (UNICEF, 2023); «Освіта миру HWPL» («Небесна культура, мир у всьому світі і відновлення світла», Департамент глобальних комунікацій ЕКОСОП ООН, 2023); «Травмообізнані: вплив травми на розвиток дітей раннього віку», «Вступ до раннього втручання», «Академічна добродієвість»:

онлайн-курс для викладачів» (PROMETHEYS, 2024); «Тренінг з гендерної рівності» за реалізації проєкту «Субнаціональна гендерна рівність: баланс цінностей ЄС та українських реалій» за програмою ЄС Еразмус+ з напрямку Жан Моне (Вінниця, 2024 року, Реєстраційний номер №112); «Літня школа молодого науковця 4.0» (Україна, 2024); «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» (СП 35830447/1941-24); «Від конфлікту до діалогу», «Лідер-Актив-Громада» (Київ, 2024); MOOC «Development of Digital Competence in Pre-School Education» (Естонія, 2025); Course «Design Essentials», SVNC.TK.403 (Естонія, 2025); «Systemic Changes in Inclusive Education», project – Enhancing the Participation and Ensuring the Right to Education for Children with Intellectual Disability: Developing Capacities and Opportunities (EPERE) (SI Baltic Sea Neighbourhood Programme, 2025); «The work of centers for psychological resilience and well-being» within the framework of the international Erasmus+ KA2 project «Boosting University Psychological Resilience and Wellbeing in (Post-) War Ukrainian Nation» (BURN) (Запоріжжя, 2025).

Відповідність змісту дисертації спеціальності з тієї галузі знань, з якої вона подається до захисту.

Дисертація Негрій Ольги Іванівни на тему: «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертаційне дослідження виконане фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Дотримання здобувачкою академічної доброчесності в дисертаційному дослідженні та наукових публікаціях, я яких висвітлено наукові результати. На основі вивчення тексту дисертації та наукових публікацій, а також за допомогою автоматизованих перевірок на плагіат і експертної оцінки, встановлено, що дисертація та публікації виконані самостійно, не містять академічного плагіату, фальсифікацій, фабрикацій чи самоплагіату.

Результати голосування щодо затвердження висновку та рекомендації до захисту дисертації:

«за» – 11;

«проти» – 0;

утримались – 0.

УХВАЛИЛИ:

1. За результатами голосування рекомендувати дисертаційну роботу Негрій Ольги Іванівни «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

2. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Негрій Ольги Іванівни «Педагогічна підтримка дітей раннього віку, постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій» поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Головуюча –

завідувач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи
факультету соціально-педагогічної та мистецької освіти
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького
кандидат педагогічних наук, доцент

Світлана ЖЕЙНОВА